НИКОЛОСКИ

МУЗЕЈ НА
СОВРЕМЕНАТА
УМЕТНОСТ
СКОПЈЕ

БОРИС НИКОЛОСКИ
BORIS NIKOLOSKI

10. IX — 30. IX 1975.

MUSEUM OF
CONTEMPORARY
ART
SKOPJE

Во своето петнаесетогодишно постоење во современата македонска скулптура, што значи веднаш по завршувањето на академското школување, творештвото на Борис Николовски доживуваше очигледни промени, особено уочливи кога станува збор за неговата формално-содржинска страна, меѓутоа дрвото отсекогаш остана негов најомилен материјал. Од академското образование Николовски донесува сеуште неодреден пластичен став: во него можат да се најдат изразити геометриски решенија, па дури и одредени енформелски белези настанати очигледно под влијание на сликарските експерименти на шеесетите години. Оваа импресија набргу се губи. Формата се повеќе се затвора и станува четвороаголна, понекогаш, додуша, разбиена, но четвороаголникот е сепак доминантен и претставува сцена за одредени наративни содржини. Тоа е период од 1962 година, кога во делата на овој скулптор за прв пат се насетува стилизираната човешка присутност, (глави), кои се сеуште интерполирани во светот на геометриските, сликарските симболи.

По неколку такви релјефи, Николовски ги заокружува овие две подготвителни фази навлегувајќи од 1966 година во светот на човечките фигури и одредени фолклорни асоцијации.

Низа творби настанати во тој период ја анализираат главата, интерпретирајќи ја преку искуствата блиски до црнечката пластика, особено во предимензионирањето на одредените делови и во тотемска супозиција. Интересот кон фолклорот што во оваа фаза Николовски го пројавува, со оние мали апликации на фигурата, доведува до цела низа творби, (главно настанати од 1967 до 1971 година), на кои заедничката ознака им е љубовта кон рустичниот, народниот предмет.

Овие експерименти авторот целосно ги презентира на својата единствена самостојна изложба во Уметничката галерија во Скопје 196[illegible] година, како и на низа групни настапи на кои учествува во тој период. Серијата направи што демонстрираат нова форма, а „функцијата го раѓа обликот“ (Зоран Павловиќ), со исклучителен дух на метафизика, се став на Борис Николовски кон нашето време. Отфрлувајќи ја понудата на индустријализираниот XX век, уметникот се враќа кон исконскиот и чистиот свет, со своите мали, можни машини, што истовремено преставуваат занимливи скулпторски решенија, но и носталгија за минатото. Во тие направи не може да се најде иронија, како што е тоа случај со скулптурите-објекти на одредени автори, нема автодеструктивнос , а ја нема ниту ритуалноста, макаршто во извесните интереси Николовски се доближува до неа. Она што Николовски го бара е формата на примитивната фантазија: чиста, блиска и секојдневна; во која ќе се најдат „рудиментарните никулци на естетичкото“ (Зоран Павловиќ), а во кои не постои вонпластичен став: хумор, иронија, цинизам итн.

Овие дела се исклучително работени во дрво со двовидна интерпретација на масата. Во првиот случај тука ќе се најдат изразити вертикали и системи на груби полуги, додека во вториот доминира формата, потешка, помасивна — зависно од можната намена на неговата имагинарна направа. Во последните остварувања од оваа фаза, Николовски ја потенцира фолклорната нота и со аплицирање на орнаментираните метални делови на скулптурата.

Непосредно по изложбата „Нашето историско минато во делата на македонските ликовни уметници" одржана кон крајот на 1971 и почетокот на 1972 година, на која Николовски, покрај останатите, се претстави и со творбата „Христијан Карпуш", почнува една нова оријентација на авторот, исклучително присутна на оваа изложба. Создавајќи пресвртница кон една нова тема, кон борецот, војната и луѓето во неа, Николовски бара и една посилна смисла на масата, волуменот и значење Тој пред се, настојува тие нови скулптури, без оглед на нивната димензија. да бидат третирани со монументална форма и со тактилно-асоцијативни моменти што, макар и колку да имаат своја појдовна точка во неговата поранешна работа, се знак на уметниковото приклонување кон некои нови интерпретации во современиот југословенски скулпторски миг.

Во овие дела, во кои, се разбира, егзистира коресподенцијата на формата и содржината, Николовски настојува да сугерира индивидуални и општи состојби во војната, користејќи, во еден случај кружно движење на формата („Пренос на ранети I"), а во другиот, силна и масивна вертикала што во себе имплицира динамика („Во поход III"). Николовски во овие и останатите содржини не негува чиста и лирска форма. Тој основната маса ја обработува на тој начин што со длетото во дрвото ја вметнува епиката и драматиката на сугерираните состојби, а во тој процес ракописот му е ненаметлив и смирен. Дрвото на Николовски претставува материјал што, како што кажавме, најмногу го цени, но неговиот скулпторски говор би имал подеднаква силина и во каменот, бидејќи уметникот не ја следи природата на дрвото, туку, примарно го обработува со силни и широки зафати во настојувањето да го реализира композициониот контрапункт. Со своите каскадни форми со својот спомнат ракопис, значи со исклучително новото зборување во одбраниот материјал, тој е далеку од усталените интервенции што, обично од овој материјал бараат одредени асоцијации. Со овој циклус, со нагласен асоцијативен момент, Николовски, се чини, има пред себе една не баш нова, но затоа потемелна и поодредена ориентација.

Тргнувајќи од оној прв пластичен став, па преку анализата на главите, тотемските моменти и рустичните направи, авторот доаѓа до ф и г у р а т а. Таа е се уште, тоа би морало да се каже, премногу затворена во материјата, но со јасна тенденција на излегување од неа. За Николовски волуменот на фигурата станува интензивен носител на пластичните вредности.

Слободанка Парлиќ Баришиќ

БОРИС НИКОЛОСКИ, академски скулптор

Роден во Прилеп 1935. Завршил Академија за ликовни уметности во Љубљана 1959. Член е на ДЛУМ од 1960. Студиски патувања во Франција и Грција.
Адреса: Партизански одреди бр. 101, влез III/2, 91 000 Скопје.

Самостојни изложби

1968 — Скопје, Уметничка галерија
— Куманово, Уметничка галерија

Групни изложби

1962 — Риека, II биенале на младите
— Словењ Градец, Камен и дрво во ликовната уметност
1963 — Прилеп, I мермерен симпозиум
1965 — Скопје, Скопје 1963 низ ликовни творби
1966 — Скопје, Изложба на парковска скулптура
1967 — Скопје, Нови Сад, Современа македонска скулптура — млада генерација
— Скопје, Современа македонска уметност — актуелни тенденции
— Скопје, Современа македонска скулптура
— Скопје, Аспекти на цртежот во Македонија
1968 — Суботица, Средби на Палиќ. Графика и скулптура во уметничките колонии во Југославија
— Скопје, Изложба на парковска скулптура
— Скопје, Наше минато
1969 — Ферара (Италија), Современа македонска уметност
— Прага, Брно, Современа југословенска скулптура
— Белград, Сараево, Загреб, Современа македонска уметност
— Риека, V биенале на младите
— Блед, Интернационален салон
— Каиро, 1000 години на Каиро
— Скопје, 25 години на АСНОМ
1970 — Скопје, Моето сакано дело
— Скопје, Изложени слики и скулптури од колекцијата на МСУ
1971 — Скопје, Наше историско минато во делата на македонските ликовни уметници
— С копје, Дела на македонски уметници од колекцијата на МСУ
— Белград, НОБ во делата на ликовните уметници на Југославија
1972 — Скопје, Тенденции во македонската скулптура 72
— Јаши, Пиатра, Неамц (Романија), Современа македонска уметност
1973 — Прилеп, Изложба на прилепски ликовни уметници
Учествувал на сите изложби на ДЛУМ од 1960 година.

Награди

1969 — Откупна награда за споменикот во Крушево
— II награда за биста на Мито Хаџи Василев — Јасмин
— III награда за споменикот на НОБ во Трнице (Маврово)

Споменици

1962 — Прилеп, Биста на Борко Талевски и Круме Волнаровски во Алејата на непобедените
1964 — Валандово
1967 — Скопје, Скулптура во слободен простор во скопската Железара
1968 — Кочани, споменик на Никола Карев
1975 — Спомен одбележувања на улиците Кочо Рацин и Ваташа 9 во Скопје

Делата му се наоѓаат во:
Музеј на современата уметност — Скопје
Уметничка галерија — Скопје
Музеј на Његош — Цетиње
Историски музеј — Скопје
Собрание на СРМ — Скопје
Собрание на град Скопје
Институт за тутун — Прилеп, како и во бројни приватни колекции во земјата.

КАТАЛОГ
CATALOGUE

1.	ВО ПОХОД I MARCHING I	дрво wood	50×42×18	1973
2.	ВО ПОХОД II MARCHING II	дрво wood	80×53×22	1973
3.	ВО ПОХОД III MARCHING III	дрво wood	50×43×32	1973
4.	ВО ПОХОД IV MARCHING IV	дрво wood	64×33×24	1974
5.	ВО ПОХОД V MARCHING V	дрво wood	80×33×20	1974
6.	ПРЕНОС НА РАНЕТИ I TRANSPORTATION OF WOUNDED I	дрво wood	51×40×30	1974
7.	ОДМОР REST	дрво wood	40×40×34	1974
8.	ПОСЛЕДЕН ЗДИВ THE LAST BREATH	дрво wood	25×63×20	1974
9.	ИЛИНДЕНЕЦ »ILINDENEC«	дрво wood	88×45×22	1974
10.	ПРЕНОС НА РАНЕТИ II TRANSPORTATION OF WOUNDED II	дрво wood	68×40×35	1975
11.	ВО ПОХОД VI MARCHING VI	дрво wood	64×40×34	1975
12.	ВО ПОХОД VII MARCHING VII	дрво wood	59×40×30	1975
13.	ВО ПОХОД VIII MARCHING VIII	дрво wood	58×30×22	1975
14.	ЗАВЕАНИ I SNOWED UP I	дрво wood	60×30×20	1975
15.	ЗАВЕАНИ II SNOWED UP II	дрво wood	77×45×35	1975
16.	ЗАВЕАНИ III SNOWED UP III	дрво wood	95×47×30	1975
17.	ЗАВЕАНИ IV SNOWED UP IV	дрво wood	87×50×25	1975
18.	Х. ТОДОРОВСКИ — КАРПУШ H. TODOROVSKI — KARPUŠ	дрво wood	80×32×32	1975
19.	МАЈКА СО ДЕТЕ MOTHER AND CHILD	дрво wood	84×30×30	1975
20.	СЕНИШТЕ APPARITION	дрво wood	90×40×30	1975

* сите дела се сопственост на авторот

10

BORIS NIKOLOSKI, sculptor

Born in Prilep 1935. Graduated from the Academy of Fine Arts in Ljubljana 1959. He has been a member of DLUM (the Macedonian Society of Artists) from 1960. Travelled on study voyages to France and Greece. Address: Partizanski odredi 101, vlez III/2, 91 000 Skopje

One—man shows

1968 — Skopje, Art Gallery
— Kumanovo, Art Gallery

Group shows

1962 — Rieka, 2nd biennale of young
— Slovenj Gradec, Stone and wood in the works of art
1963 — Prilep, 1st symposium in marble
1965 — Skopje, Skopje 1963 in the works of art
1966 — Skopje, Exhibition of park sculpture
1967 — Skopje, Novi Sad, Contemporary Macedonian sculpture — young generation
— Skopje, Contemporary Macedonian art — current trends
— Skopje, Contemporary Macedonian sculpture
— Skopje, Aspects of drawing in Macedonia
1968 — Subotica, Meeting at Palić. Graphic and sculpture in the art colonies in Yugoslavia
— Skopje, Exhibition of park sculpture
— Skopje, Our past
1969 — Ferrara, Contemporary Yugoslav sculpture
— Prague, Brno, Contemporary Yugoslav sculpture
— Rieka, 5th biennale of young
— Belgrade, Saraevo, Zagreb, Contemporary Macedonian art
— Bled, International salon
— Cairo, 1000 years of Cairo
— Skopje, 25 years of ASNOM
1970 — Skopje, My favourite work
— Skopje, Exibition of paintings and sculptures from the co'lection of the Skopje Museum of Contemporary Art
1971 — Skopje, Our historical past in the works of the Macedonian artists
1972 — Skopje, Tendencies in Macedonian sculpture 72
1973 — Prilep, Exibition of the artists from Prilep

He has participated in all exhibitions of DLUM from 1960.

Prizes

1969 — Purchase prize for the monument at Kruševo
— 2nd Prize for the monument of Mito Hadži Vasilev — Jasmin
— 3rd Prize for the monument of NOB (natinal liberation war) at Trnice (Mavrovo)

Monuments

1962 — Prilep, Monuments of Borko Talevski i Krume Volnarovski in the Alley of undefeated
1964 — Valandovo
1967 — Skopje, Sculpture in the open air in Skopje Steel works
1968 — Kočani, Monument of Nikola Karev
1975 — Memorial denotations in the streets Kočo Racin and Vataša 9 in Skopje

Collections

Museum of Contemporary Art — Skopje
The Art Gallery — Skopje
Museum of Njegoš — Cetinje
Historical Museum — Skopje
The town Assembly — Skopje
The Assembly of SRM — Skopje and in many other private collection in the country.

БИБЛИОГРАФИЈА
BIBLIOGRAPHY

ПРЕДГОВОРИ НА КАТАЛОЗИ ОД ГРУПНИ ИЗЛОЖБИ И ПОВАЖНИ СТАТИИ

1967 — **Соња Абаџиева Димитрова,** Предговор за каталог од изложбата »Современа македонска скулптура — млада генерација«, Музеј на современата уметност, Скопје, 1967

— **Борис Петковски,** Предговор за каталог од изложбата »Аспекти на цртежот во Македонија«, Музеј на современата уметност, Скопје, 1967

— **Соња Абаџиева Димитрова,** Една нова генерација на македонски вајари, Современост, Скопје, бр. 4, 1967

— **Boris Petkovski,** Skopska likovna kronika. Sodobna skulptura v Makedoniji — mlada generacija, Sinteza, Љубљана, бр. 7, 1967

— **Boris Petkovski,** Savremena skulptura u Makedoniji — mlada generacia, Umetnost, Белград, бр. 10, 1967

1968 — **Борис Петковски,** Аспекти на цртежот во Македонија, Мисла, Скопје, бр. 22, 1968

— **О(лга) Сп(иркоска),** Скулптурата афатена како архитектура, Нова Македонија, Скопје, 22. XI 1968

— **П(аскал) Г(илевски),** Ново во македонската скулптура, Вечер, Скопје, 15. XII 1968

— **Љубица Дамјановска,** Нови скулптури, Вечер, Скопје, 29. XII 1968

1969 — **П(аскал) Гилевски,** Уметност на подвижни дрвени блокови, Вечер, Скопје, 1. I 1969

— **Борис Петковски,** Предговор за каталог од изложбата »Савремена македонска уметност«, Музеј савремене уметности — Белград, Умјетничка галерија — Сараево, Модерна галерија — Загреб, 1969

1970 — **Димче Коцо,** Предговор за каталог од јубилејната 25 изложба на ДЛУМ, Уметничка галерија, Скопје, 1970

1971 — **Љубица Дамјановска,** Предговор за каталог од изложбата »Дела на македонски уметници од колекцијата на МСУ«, Музеј на современата уметност, Скопје, 1971

1972 — **Соња Абаџиева Димитрова,** Ликовен преглед. Тенденции во македонската скулптура 72, Современост, Скопје, бр. 6, 1972

ПРИКАЗИ ОД ГРУПНИ ИЗЛОЖБИ, ПОКРАТКИ НАПИСИ, ИНФОРМАТИВНИ БЕЛЕШКИ И ДРУГО

1965 — **Паскал Гилевски,** Под традиционалното ниво, Нова Македонија, Скопје, 16. V 1965

— **Паскал Гилевски,** Скопски ликовен мозаик, Современост, Скопје, бр. 6, 1965

— **Паскал Гилевски,** Отсуство на вистински критериум. »Скопје 63« низ ликовни дела, Нова Македонија, Скопје, 3. VIII 1965

1966 — **А. П.,** Продажна галерија во Скопје, Вечер, Скопје, 9. II 1966

— —, Изложба на парковски скулптури, Вечер, 23. VII 1966

— **Т(ашко) Ш(ирилов),** Слабо презентирање. Есенска изложба на ДЛУМ, Вечер, Скопје, 1. XII 1966

— **Влада Урошевиќ,** Једна нова генерација, Борба, Белград, 11. XII 1966

1967 — —, Изложба: »Современа македонска скулптура«, Вечер, Скопје, 3. II 1967

— **Т(ашко) Ш(ирилов),** Отворена изложба на млади скулптори, Вечер, Скопје, 18. II 1967

— —, »13 минути за...« македонските скулптори, Вечер, Скопје, 24. II 1967

— **Т(ашко) Ширилов,** Нова ориентација, Вечер, 24. II 1967

— **Паскал Гилевски,** Секој на своја страна, Нова Македонија, Скопје, 26. II 1967

— **Б.,** Современ скулпторски израз, Трудбеник, Скопје, 26. II 1967

— **Симон Шемов,** Нова вајарска генерација, Вечер, Скопје, 28. II 1967

— **Кенет Куц Смит,** Поглед врз »Актуелни тенденции«, Нова Македонија, Скопје, 30. VIII 1967

— **Бл. П.,** Предодница на идните симпозиуми, Трудбеник, Скопје, 24. IX 1967

— **Паскал Гилевски,** Ликовниот дел на скопската Железарница, Културен живот, Скопје, бр. 9-10, 1967

— —, Отворена изложбата »Современа македонска скулптура«, Нова Македонија, Скопје, 13. XI 1967

— **Паскал Гилевски,** Современа македонска скулптура, Нова Македонија, Скопје, 26. XI 1967

— **Симон Шемов,** Несекојдневна ликовна манифестација, Вечер, Скопје, 26. XI 1967

— **Паскал Гилевски,** Последниот конгломерат, Нова Македонија, Скопје, 10. XII 1967

— **Симон Шемов,** Есенска изложба на ликовните уметници на Македонија, Вечер, Скопје, 15. XII 1967

— **Паскал Гилевски,** Аспекти на македонскиот цртеж, Нова Македонија, Скопје, 17. XII 1967

1968 — —, Десет парковски скулптури, Нова Македонија, Скопје, 6. II 1968

— —, Изложбата на Борис Николоски и во Куманово, Нова Македонија, Скопје, 28. XII 1968

1969 — **Паскал Гилевски,** Шарениот профил на ДЛУМ, Современост, Скопје, бр. 1, 1969

— **П(аскал) Гилевски,** Забелешки за работата на една комисија, Вечер, Скопје, 4. I 1969

— **О(лга) Спирковска,** Голема изложба на современата македонска уметност, Нова Македонија, Скопје, 6. II 1969

— **Р(исто) Кузмановски,** Отворена репрезентативна изложба на македонската ликовна уметност, Нова Македонија, Скопје, 8. II 1969

— **Љ(убица) Дамјановска,** Изложбата ќе оди во Загреб и Љубљана, Вечер, 15. II 1969

— **Зоран Маркуш,** Во знакот на сопствената преродба, Нова Македонија, Скопје, 16. II 1969

— **Симон Шемов,** Изложба на македонската уметност — манифестација со најголемо значење, Млад борец, Скопје, 24. II 1969

— **Катарина Амброзиќ,** Македонската уметност денес, Разгледи, Скопје, бр. 3, 1969

— **Стеван Станиќ,** Одсеви македонске традиције, Борба, Белград, 4. III 1969

— **Миодраг Б. Протиќ,** Творечко достигнување на светот, Нова Македонија, Скопје, 9. III 1969

— **Борис Петковски,** Динамично сазревање, Политика, Белград, 16. III 1969

— **Драгица Стоилковска,** Филозофија во колор, Студентски збор, Скопје, 17. III 1969

— **Соња Абаџиева Димитрова,** Еден ликовен настан. За антологиската изложба на современата македонска ликовна уметност во Белград, Современост, Скопје, бр. 5, 1969

— **О(лга) Сп(иркоска),** »Македонската современа уметност« во Сараево, Нова Македонија, Скопје, 5. VI 1969

— **Boris Petkovski**, La pittura contamporanea Macedone, Quid, Рим, бр. 8, 1969
— —, Брно: југословенска современа скулптура, Нова Македонија, Скопје, 23. X 1969
— —, Каиро: Изложба на Николоски и Анастасов, Нова Македонија, Скопје, 23. X 1969
— **Борис Петковски**, Есенска изложба на ДЛУМ, Нова Македонија, Скопје, 9. XI 1969
— **Boris Petkovski**, Prilog pitanju nacionalnog i tradicije u savremenoj makedonskoj likovnoj umetnosti, Umetnost, Белград, бр. 17, 1969
— **Борис Петковски**, Современата ликовна уметност, Македонија, изд. »Трудбеник«, Скопје, 1969/1970, стр. 215
1970 — **Борис Петковски**, Емотивниот однос на уметникот кон делото, Нова Македонија, Скопје, 1. III 1970
— **Соња Абаџиева Димитрова**, Контакти со странство на ликовен план во изминатата 1969 година, Современост, Скопје, бр. 4, 1970
— **Димче Коцо**, Македонската ликовна уметност, Студентски збор, Скопје, 7. XII 1970
1971 — **Борис Петковски**, Савремена македонска ликовна уметност, 4. јул, Белград, 5. X 1971
1972 — **Богдан Мусовиќ**, Тенденции 72, Млад борец, Скопје, 13. III 1972
— **Соња Абаџиева Димитрова**, Тенденции во македонската скулптура 72, Комунист, Скопје, 7. IV 1972
— —, Македонски ликовни уметници во Романија, Вечер, Скопје, 11. IV 1972
— **Ташко Ширилов**, Во постојан подем: современа македонска уметност во СР Романија, Вечер, Скопје, 29. IV 1972
— **Соња Абаџиева Димитрова**, За младата генерација на современи ликовни уметници, Современост, Скопје, бр. 5, 1972
— **Ташко Ширилов**, Подем на македонската култура во странство, Вечер, Скопје, 29. XI 1972
— **Соња Абаџиева Димитрова**, Скржаво претставување, Комунист, Скопје, 8. XII 1972
1973 — **Соња Абаџиева Димитрова**, Надмоќта на младите. Есенска изложба на ДЛУМ, Нова Македонија, Скопје, 3. I 1973
— **Соња Абаџиева Димитрова**, Ликовен преглед, Современост, Скопје, бр. 1, 1973
— **Љубица Дамјановска**, Преглед на современото македонско сликарство, Нова Македонија, Скопје, 29. VII 1973
— **Љубица Дамјановска**, НОВ и Револуцијата во македонското ликовно творештво, Куртурен живот, Скопје, бр. 7-8, 1973
— **Sonja Abadžieva Dimitrova**, Izložba društva likovnih umetnika Makedonije, Umetnost, Белград, бр. 33, 1973
1974 — **Ва(нчо) Георгиевски**, Три генерације, Политика, Белград, 4. VIII 1974
— **Владимир Величковски**, Спектар на ликовни насочености, Нова Македонија, Скопје, 8. XII 1974
— **Паскал Гилевски**, Македонски ликовни варијанти, Вечер, Скопје, 14. XII 1974
1975 — **Ташко Ширилов**, Ликовни творби од Косово, Војводина и БиХ. Во МСУ: Аиастасов, Николовски, Франговски, Перчинков, Мартиноски, Вечер, Скопје, 31. I 1975
— **В. Ѓ.**, Изложбе у фабрикама. Богат програм Музеја савремене уметности у Скопљу, Вечерње новости, Белград, 2. IV 1975
— **Ladislav Barišić**, Imate Skopje. Likovni život, Oko, Загреб, 26. VI 1975

издавач: музеј на современата уметност, скопје
editor: museum of contemporary art, skopje

одговорен уредник: борис петковски
editor-in-chief: boris petkovski

подготовка на каталогот
со превод и библбиографија: слободанка парлиќ бари
шиќ
preface: slobodanka parlić barišić
preparation of the catalogue
with the translation and bibliography: slobodanka parlić
barišić

техничка подготовка: викторија васева и богдан мусо
виќ
technical arrangement: viktorija vaseva and bogdan mu
sović

печатница: графички погон »светлост«, Скопје
printed at »svetlost«, skopje

предговор: слободанка парлиќ баришиќ
тираж: 500